Ministerie van Defensie

Aan	MINDEF
Van	DGB
Afgestemd met	CDS, HDFC, DJZ, DCO, BZ
In afschrift aan	STASDEF

TER BESLISSING

Datum
20 december 2023

Onze referentie
BS2023037396

Opgesteld door
[redacted]
Beleidsmedewerker
Bestuursstaf
T +[redacted]
[redacted]@mindef.nl

Aantal bijlagen
3

Nota

Kamerbrief over de veiligheidssituatie in Irak en de gevolgen voor de Nederlandse presentie

Aanleiding

In het Commissiedebat van 26 oktober jl. over de bredere veiligheidsinzet in Irak heeft u toegezegd de Kamer voorafgaand aan de *deployment* van de *Force Protection* eenheid (januari a.s.) te informeren over de gevolgen van de veiligheidssituatie voor deze inzet. Gelet op de bredere Nederlandse presentie in Irak, informeert u de Kamer niet slechts over de inzet van de *Force Protection* in de *NATO Mission Iraq (NMI)*, maar ook over de andere Nederlandse inzet in NMI, de inzet in *Operation Inherent Resolve* (OIR) en de inzet in de civiele Europese adviesmissie EUAM.

Daarnaast hebben leden van de Eerste Kamer op 28 november jl. een aantal vragen gesteld over de artikel-100 brieven over de bredere veiligheidsinzet in Irak. Het ministerie van Buitenlandse Zaken heeft voorgesteld om bijgevoegde Kamerbrief te benutten om deze vragen te beantwoorden.

Een versie van bijgevoegde Kamerbrief zal, met uw instemmen, aan zowel de Eerste als de Tweede Kamer worden verstuurd.

Tot slot wordt de Kamer bij gelegenheid geïnformeerd over een bijdrage van maximaal twee stafofficieren aan marine-operatie *Prosperity Guardian*. Recente aanvallen in de Rode Zee en westelijke Golf van Aden gericht tegen civiele scheepvaart hebben geleid tot een verzoek van de VS aan Nederlandse om een bijdrage te leveren aan de maritieme *task force*.

Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd om in te stemmen met bijgevoegde Kamerbrief.
- U wordt geadviseerd om in te stemmen bijgevoegde Kamerbrief te versturen aan zowel de Eerste Kamer als de Tweede Kamer, om daarmee te voldoen aan de toezegging aan de Tweede Kamer en aan de beantwoording van de Kamervragen van de Eerste Kamer.
- U wordt geadviseerd om in te stemmen met een bijdrage van maximaal twee stafofficieren aan *Prosperity Guardian.*
- U wordt geadviseerd om in te stemmen met het communiceren over de Nederlandse bijdrage aan *Prosperity Guardian* via bijgevoegde Kamerbrief.

Kernpunten

<u>Veiligheidssituatie Irak en de gevolgen voor de Nederlandse presentie</u>

In de brief beschrijft u samen met de minister van Buitenlandse Zaken de laatste ontwikkelingen met betrekking tot de veiligheidssituatie in Irak. Daarnaast gaat u in op de Nederlandse presentie in Irak. Hierbij staat u stil bij de missies OIR en NMI. Ook wordt er in de brief stilgestaan bij de gevolgen voor de Nederlandse inzet in EUAM. Voor bovengenoemde Nederlandse presentie benoemt u dat de huidige veiligheidssituatie vooralsnog geen negatieve invloed heeft op het uitvoeren van de activiteiten.

In reactie op de Eerste Kamervragen staat u kort stil bij de risicoanalyse en de doelstellingen van de missie. Een nieuwe, grondige en uitgebreide risicoanalyse is niet noodzakelijk omdat Defensie een

continu proces van risicomanagement toepast. Ten aanzien van de door Nederland gestelde doelstellingen geldt dat deze nog altijd als haalbaar worden geacht.

Bijdrage maritieme operatie *Prosperity Guardian*

De maritieme veiligheidssituatie in de Rode Zee en westelijke Golf van Aden is sinds 7 oktober verslechterd. Recent hebben Houthi-rebellen meerdere schepen met, maar ook zonder 'Israëlische link' in de Rode Zee aangevallen. Deze Houthi-aanvallen hebben grote gevolgen voor de veiligheid in de Rode Zee en voor de commerciële scheepvaart i.v.m. hoge verzekeringskosten, extra veiligheidsmaatregelen en in sommige gevallen het omleiden van vaarroutes. Verschillende rederijen hebben de voorkeur om 7-10 dagen om te varen in plaats van doorvaart door de Rode Zee te riskeren. Dit heeft negatieve economische consequenties.

De VS heeft Nederland op 28 november jl. gevraagd een bijdrage te leveren aan operatie *Prosperity Guardian*, gericht op vrijheid van navigatie en ongehinderd vervoer van goederen in de Rode Zee en westelijke Golf van Aden onder leiding van *Combined Maritime Forces* (CMF). CMF is een *partnership of willing nations* die bestaat uit 39 landen. CMF richt zich met een viertal *task forces* op het opbouwen van *Maritime Situational Awareness* en het voorkomen en bestrijden van (niet-statelijke) maritieme criminaliteit (waaronder piraterij).

Gezien de politieke ontwikkelingen in het gebied, de verslechterde maritieme veiligheidssituatie, het belang dat Nederland hecht aan vrije doorvaart en de waarde in de bilaterale relatie met de VS en regionale spelers wordt een Nederlandse bijdrage opportuun geacht. De Stuurgroep Missies en Operaties (SMO) adviseerde op 14 december jl. positief over een bijdrage van maximaal 2 stafofficieren.

Toelichting

U heeft na het commissiedebat van 26 oktober jl. de Tweede Kamer reeds tussentijds geïnformeerd over de verslechterde veiligheidssituatie in Irak (BS2023036039). Bijgevoegde brief bevat een update ten aanzien van de veiligheidssituatie en beziet tevens de gevolgen voor de Nederlandse presentie.

Financiële overwegingen

Binnen het Budget Internationale Veiligheid is onvoldoende ruimte voor 2024 om *Prosperity Guardian* te accommoderen, in ieder geval totdat het BIV wordt aangevuld door HGIS middels de verdeling van de Eindejaarsmarge (EJM). In afwachting van de eindejaarsmarge wordt toegestaan dat het BIV tijdelijk wordt overgeprogrammeerd door de uitgave aan *Prosperity Guardian*.

Juridische overwegingen

De *United Nations Convention on the Law of the Sea (UNCLOS)* stelt regels voor het recht op vrije doorvaart en recht op vrije navigatie. Voorts is er een algemeen erkend recht op zelfverdediging.

Communicatie

Om de Tweede Kamer vlot te informeren, wordt voorgesteld deze bijdrage te communiceren via de Kamerbrief veiligheidssituatie Irak.

Informatie die niet openbaar wordt gemaakt

Persoonsgegevens van de steller en de ondertekenaar worden gelakt vanwege bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

DE DIRECTEUR-GENERAAL BELEID